

Latviešu valodā izdots arī Ninas Georges romāns

“Lavandu istaba”

Šim stāstam, šai grāmatai piemīt neticami smalka burvība, pavisam klusa un liega. Nina George to ir rakstījusi ar lielu mīlestību.

WDR

Ja uz dažām stundām vēlaties aizbēgt no savas ikdienas, paņemiet šo gudro un apburošo grāmatu. Tā piedāvā visu – no saviļņojošiem brīžiem līdz kristālskaidrām atziņām tieši pareizajās devās.

Oprah.com

“Dienvidgaismas” ir apburošs un sirsnīgs stāsts, kas mudina ticēt literatūras, romantikas un Dienvidfrancijas vasaras dziedinošajam spēkam.

Kirkus

Ninas Georges krāšņo ēdiena un literatūras aprakstu dēļ pēc lasīšanas nav iespējams izlemt, vai doties uzmeklēt tuvāko bibliotēku vai tuvāko krodziņu.

Publishers Weekly

Uz pārdomām vedinošs, aizraujošs un humorpilns stāsts. Saistošais stils un daudzviet tik poētiskā valoda piešķir romānam “Dienvidgaismas” īpašu burvību.

Westdeutsche Allgemeine Zeitung

NINA
GEORGE

Südlichter

NINA
GEORGE

Dienvidgaismas

No vācu valodas tulkojusi

Anita Muitiniece

821.112.2-31
Ge 574

Nina George
SÜDLICHTER

Copyright © 2019 by Knauer Verlag
All rights reserved.

Originally published as "Südlichter", by Droemer Knauer, München, Germany.
Vākam izmantots attēls © Storyblocks

Ilzes Isakas vāka dizains

Šis ir ar autortiesībām aizsargāts darbs. Darba reproducēšana vai jebkāda cita neatļauta izmantošana ir autortiesību pārkāpums. Par autortiesību pārkāpšanu ir paredzēta atbildība Krimināllikuma 148. pantā. Saskaņā ar Autortiesību likuma 69.¹ pantu persona ir arī mantiski atbildīga par visiem zaudējumiem un morālo kaitējumu, kuru tā radījusi ar autortiesību pārkāpšanu.

© Tulkojums latviešu valodā, Anita Muiņiniece, 2021
© Mākslinieciskais noformējums, literārā apdare, izdevums latviešu valodā, Apgāds Zvaigzne ABC, 2021
ISBN 978-9934-0-9296-1

*Viss ir saistīts ar visu, teic Mīlestība.
Es zinu, saka Nāve. Tas ir baismīgi nelogiski,
iebilst Loģika. Olīvkoks savas domas par to paturēja pie sevis.*

Mīlestība un meitene

Marī Žannas šūpulis stāvēja zem olīvkoka, kura zaru vainags bija izvērties plašumā un par kuru dažs labs zināja sacīt – tam esot pāri par astoņsimt gadu, ko viņš ne apstiprināja, ne noliedza (viņa gados par vecumu jau vairs nerunā).

Marī Žannu priecēja lapu sudrabainā čabēšana, tās smaidīja viņai pretī kalnu vēja rīta brīzē. Nionas fenomens, vēl mazumiņš maģijas šķietami tik nemaģiskajā gadsimtā; vējš bija četru kalnu – Esejona, Gardgrosa, Senžoma un Vo – mierīgā elpa, kuru muguras sargājoši apņēma Nionu. Kalni, kuri rītos izelpoja un piepildīja ieleju gar Egas upi ar savvaļas zāļu aromātu un kalnu nakts atsvaidzinošo vēsumu. Allaž vienā un tajā pašā laikā un tikai uz pusstundu. Un kuri vakaros pēc saulrieta atkal ieelpoja. Gaiss šķita pasmelts no dzidrajiem *calanque*¹ un tālās jūras sāļajiem ličiem, dzestrā plūsma uzviedīja lavandu un piparmētru smaržu un paglāba dienu no svelmainās tveices.

No virtuves – dzīves telpas, kāda bija ikkatrā *Drôme Provençale*² nokalnes *mazets*³, kur vārīja, runāja, klusēja, dzima un gaidīja beigas, – Marī Žannas vecmāmiņa Emē varēja paturēt acis mazmeitas šūpuli, tekalējot šurpu turpu starp malkas pavardu un galdu.

¹ Liči. (*Franču val.*) (*Šeit un turpmāk – tulk. piez.*)

² Provansiešu (Provansas) Droma. (*Franču val.*)

³ Zemnieku namiņi kalnos. (*Franču val.*)

Emē izklāja jau krietni lietotu krokotu tartes veidni ar kartupeļu šķēlītēm, melnajām *tanche* olīvām, baklažāniem un svaigiem, sārtiem ķiplokiem, pārlēja pāri zīdaini maigu, zeltaini zaļu olīveļļu un no lēzena māla trauka izņēma nelielu tikko gatavota balta kazas siera gabalu. Tad pirkstos saberza izzāvētu, pēc citrona viegli smaržojošu savvaļas timiānu, ko bija saplūkusi iepriekšējā vakarā. Uz palodzes podā dzisa piens, nupat jau varēja būt klāt brīdis, kad Marī Žanna kļūtu nemierīga, ja viņas vecmāmiņa pārlietu ilgi aizrautos ar pusdienu gatavošanu. Kreiz, kad Emē tūkstoš rievīnām izvagotā seja pievērsās mazmeitai, tā noskaidrojās, darbīgās koncentrēšanās stingrās grumbas pieņēma jaunus vaibstus, kas atklāja maigumu.

Vecais, lepnais olīvkoks turpināja dziedāt savu dziesmu meitenei zem tā zariem, viņš dziedāja cikāžu noslēpumaino dziesmu, *tava gaisma dara mani dziedošu*, viņš kutināja tās deguntiņu un vaigus ar gaismas un ēnu rotaļu un ielīksmojās par pirkstiņiem, kuri tvarstīja elpojošo kalnu vēja brīzi, par burzguļojošajiem, murmuļojošajiem, gulgojošajiem smieklīem, kas spurdza no mazā vēderiņa paša vidus.

Marī Žanna. Emē.

Viņas viena otrai bija visa pasaule. Emē – Marī Žannai, un Marī Žanna – Emē.

Mīlestība.

Es viņu vēroju – Emē, kurai pēdējoreiz biju pieskārusies pirms daudziem gadiem, taču viņa mani neredzēja. Neviens cilvēks nespēj mani redzēt, kaut arī nav cilvēka, kas mani nepazīst. Es esmu tā, ko jūs dēvējat par Mīlestību.

Es savulaik biju agri atnākusi pie Marī Žannas vecmāmiņas. Emē Klodelai toreiz bija tikai trīspadsmit gadu. Arī tad bija vasara, sausa un tveicīga 1911. gada vasara. Dzīve ritēja ārpusē. Svelmains karstums turējās nedēļām ilgi šajā gaišajā zemē. Vakara stundas, kad bija jau apdarīti visi kopš saullēkta iesāktie darbi, piepildīja tīksmīga bezmērķība. Šī vasara bija

bijusi salda. Pilna ar melodijām un čukstiem, olīvkoka lapas dziedāja, sienāži čirkstēja sudrabaini, ak, un cik mīksti naktī zālē krita viģes! Visa vasara kā saldās trīsas. Žilbinoša.

Tik daudziem tovasar es uzvēlu savu nastu. Un cik smagi vien dažus gadus pēc tam viņi manī vīlās. Cik smagi.

Jau drīz Emē iemīlēja puisi, kurš dziedāja dziesmas viņas tēva kalnu būdā piena lopu ganībās, kurš vispirms kļuva par zaldātu un beigu beigās lielajā karā par vīru un ilgus gadus neatgriezās mājās; un, kad atgriezās, tad tas, kas viņš reiz, būdams zēns, bija, viņā kaut kur bija pazudis. Visas dziesmas, visas krāsas. Kalni klusēja tik klusi, un viņā pašā bangoja tik skaļi. Un Emē raka laukā viņa aizbērto esību visu savu turpmāko sievietes dzīvi. Naktīs, kad viņš kļiedza un viņa klusi dziedāja viņam dziesmas, naktīs, kad viņš dzēra un viņa darīja skaidru tā skatiena trulumu ar pacietību un siltu sīpolu zupu. Klusajās, bezgala garajās ziemas naktīs starp mēmajām kalnu sejām, kas tik rāmi nolūkojās uz cilvēku; kad Emē vīrs nemitējās iekšēji salt un viņa sildīja tā ķermeni ar savu kailo ādu. Ādu, kas ar gadiem bija kļuvusi arvien maigāka, plānāka. Un aiz tās pulsēja lietas, spēki, rūpes. Dzīve.

Toreiz, 1911. gada vasarā, es pieskāros viņas ādai, ar abām rokām noglāstīju viņu visā augumā. Viņa bija kaila un peldējās mazajā, aizvien tirkīzzili mirdzošajā Egas upītē, kas vienā brīdī savienojas ar lielo, rāmo Ronu. Emē bija skaista ar savu taisno muguru, kas izpauda viņas personību un spēku, un cieši noslēgto, plašo dvēseli. Es iedevu viņai no sevis daudz, varbūt pārāk daudz. Varbūt es biju iemīlējusies Emē, un tas, kurš ir iemīlējis, nepievērš uzmanību tam, ko viņš dod, gandrīz vienmēr tā ir par daudz. Arī tāpēc šajā dienā, kad viss, par ko te būs runa, notika, es atgriezios, lai viņu apraudzītu.

Visu savu dzīvi Emē glāba vīrā bez vēsts zudušo zēnu, dienu no dienas, es viņai biju iedevusi tik daudz mīlestības spēka, un

šis spēks bija atdūries pret viņas būtības spītu un labsirdību un izveidojis no viņas šo sievieti.

Kad nāca otrais karš, tas plosījās arī Nionā. Un, jā, tas smeldz. Atmiņas par maršējošu zābaku papēžu klaudzēšanu uz bruģa, piespiedu kārtā par karavīriem kļuvušu zēnu balsīm ierindā Arkāžu laukumā, dienvīdu gaismas apžilbinātiem, kalnu vēja samulsinātiem, apstulbušiem no bezcerīgas, nejēdzīgas rīkošanās. Kur gan šie maršējošie ļaudis bija pazaudējuši to, ko viņiem reiz biju devusi? Arī viņi taču bija saņēmuši mīlestību. Ko es biju izdarījusi aplam?

Bija gadi, kas pagāja šaubās par sevi, par manas darbošanās jēgu un spēku, tie bija gadi, kad gandrīz zaudēju cerību. Ko cilvēki nodarīja cits citam? Tas bija tik nevajadzīgi.

Tolaik Emē kopā ar savu vīru un meitiņu Renē bija devusies uz Djēlefī. Lai pretotos.

Pusotrs tūkstotis bēgļu atrada drošu patvērumu Djēlefī. Ebreju bērni un pieaugušie, mākslinieki un rakstnieki, Luijs Aragons un Elza Triolē, vācu gleznotājs Volss. Nevienu no šiem bēgļiem vietējie iedzīvotāji nenedeva, neviens netika izsūtīts. Ikreiz, kad deportētāji izklīda medīt paslēptos, naktī ratos un mašīnās pa klusiem kalnu ceļiem un mežacūku takām tos izveda uz citām sētām. Vēl dziļāk kalnos un ielejās, uz Baronī gravām, izvagotajām Egas pietekām, *Angèle* ielejas piekalnēm, Ulas dziļumā, Lansas slēpjošajām dangām. Kopā ar domes sekretāri Žannu Barnjē Emē viltoja pāri par tūkstoti personas apliecību.

Viņas taisnā mugura.

Ir vajadzīgs iekšējais mirdzums šīs dabas priekšā, kas ar stingu akmens seju nelokāmi nododas savai nesatricināmajai likumībai.

Aprīnojamā veidā šis mirdzums, kas Djēlefī piemita ikvienam, savienojās un izveidoja ko lielāku. Drosmi un spēju aizstāvēties, godu un mīlestību pret cilvēkiem, un šī mīlestība, tā nāca no tālienes, no viņu bērnības dziļēm.

Karš beidzās. Emē atkal atgriezās savā ielejā pie Nionas, Vo pakājē.

Un tad, vēl pēc divdesmit gadiem, starp četriem kalniem un arvien tiem pašiem ceļiem starp vasaras ganībām un zīmas ugunīm, starp vīnogulājiem un strautiem, olīvkokiem un lavandu laukiem, aprikožu birzīm un violeti ziedošiem Jūdas kokiem, tad nāca mana māsa Nāve un lika Emē dziedošajam ganu zēnam doties projām.

Viņa vārds bija Žans Marī, un, lai gan kopš viņa aiziešanas bija pagājuši jau trīs gadi, Emē tas bija kā vakardien. Un tad Liktenis paņēma vēl arī viņas meitu un tās vīru, ielingoja no ceļa līkuma gravā.

Es lūkojos Emē sirdī, kā tā tur pukst, ķermenī, kas tekālēja starp pavardu un virtuves galdu pa spodri nomīdītajām, vecajām flīzēm; kā viņas rokas nedomājot sniedzās pēc četriem galda piederumu pāriem, līdz galva atskārta palaist tos vaļā, jo viņai vajadzīgs bija vairs tikai viens.

Jūsu sirds, kādu es to redzu, sākumā ir brīnumskaista, glazēta, perfekta māla krūze. Ar gadiem rodas sprēgājumi, plaisas. Sirds lūst vienreiz, otrreiz, atkal un atkal, un jūs darāt visu iespējamo, lai krūzi saudzīgi no jauna saliktu kopā. Lai sadzīvotu ar brūcēm, jūs tās izskaistināt ar cerību un asarām. Kā es jūs apbrīnoju, ka nemetat mani projām par spīti visam.

Es vēroju Emē sirdi un redzēju, ka tā ir salauzta. Tas bija mans darbs.

Es prasu visu. Sadzīvot ar ienīsto, pazaudēt ilgoto.

Bija radušās plaisas, un reizumis Emē uzdūrās kādai no tām. Kad izdzirda dziesmu, kad sajuta aitas piena vai zemes smaržu rudens miglā, kad naktī nejauši aizritinājās uz tukšo, auksto palaga pusi.

Kad zvani Svētā Vincenta tornī nozvanīja vienpadsmit reižu ar to īso, vienzilbīgi metālisko skaņu kā Žana Marī bērēs.

Tad viņas āda raudāja.

Par taisnīgumu neko nezina ne Mīlestība, ne Nāve. Ko gan visu es būtu atdevusi par to, lai spētu pārmainīt savu dabu!

Jā, man bija kauns. Un varbūt tieši kauns lika man noliekties pār šūpulīti, lai neredzētu tās plaisas, lai neredzētu Emē raudošo ādu.

Mīlestībai bija kauns, un, kas zina, varbūt tas, kas sekoja, bija cena, kāda man par to visu bija jāsamaksā.

“Sveika, Marī Žanna,” es čukstēju.